

Έργο E-Health Literacy
Αριθμός έργου. 2021-1-DE02-KA220-ADU-000026661

**ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΜΕΤΡΑ ΣΤΟΝ
ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΨΗΦΙΑΚΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ**

Το έργο αυτό χρηματοδοτήθηκε με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.
Η παρούσα δημοσίευση αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο του συγγραφέα και η Επιτροπή δεν
μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε
αυτήν. Αριθμός έργου: 2021-1-DE02-KA220-ADU-000026661

ΘΕΣΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ E-HEALTH LITERACY

ΜΕΤΑΦΕΡΣΙΜΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗΣ ΤΟΥ "ΟΔΗΓΟΥ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ"

Ο ψηφιακός μετασχηματισμός της υγείας μπορεί να αποτελέσει έναν ακόμη παράγοντα κοινωνικού αποκλεισμού για τα άτομα χωρίς ή με χαμηλές ψηφιακές δεξιότητες. Για να αποτραπεί η αδυναμία πρόσβασης στις υπηρεσίες υγείας, η διάδοση του ηλεκτρονικού υγειονομικού αλφαριθμητισμού είναι επιτακτική ανάγκη. Έτσι, το έργο ανέπτυξε **ένα πρόγραμμα κατάρτισης** για την κατάρτιση των πολλαπλασιαστών ώστε να γίνουν οδηγοί ηλεκτρονικής υγείας, καθώς και ένα αποθετήριο που περιέχει υπάρχοντες πόρους σχετικά με την ηλεκτρονική υγεία. Το έργο αντιλαμβάνεται τους πολλαπλασιαστές ως (1) άτομα που εργάζονται/εθελοντικά στον τομέα της μη τυπικής εκπαίδευσης ενηλίκων και (2) επαγγελματίες υγείας που έρχονται σε επαφή με ασθενείς.

Οι οδηγοί ηλεκτρονικής υγείας εκπαιδεύουν και ενημερώνουν τους ανθρώπους σχετικά με τις υπηρεσίες ηλεκτρονικής υγείας και, κατά συνέπεια, σχετικά με τη χρήση των δεδομένων τους. Η γνώση αυτή δίνει στους ασθενείς την κυριαρχία επί των δεδομένων τους, πράγμα σημαντικό για ενημερωμένους και υπεύθυνους πολίτες.

Παρά τις συστημικές διαφοροποιήσεις μεταξύ των πιλοτικών χωρών, είναι εμφανής η κοινή ανάγκη για την καθιέρωση οδηγών ηλεκτρονικής υγείας. Τα άτομα με μηδενικές ή χαμηλές ψηφιακές δεξιότητες χρειάζονται υποστήριξη όταν πρόκειται να χρησιμοποιήσουν (ή να απορρίψουν τεκμηριωμένα) εφαρμογές ηλεκτρονικής υγείας, π.χ. ηλεκτρονικό φάκελο ασθενούς, ηλεκτρονική συνταγογράφηση και εφαρμογές υγείας και τρόπου ζωής. Η αντίληψη ότι αυτό το υποστηρικτικό έργο θα το αναλάβουν άλλα μέλη της οικογένειας είναι μη ρεαλιστική, επειδή η ευρωπαϊκή κοινωνία θεωρεί την εκπαίδευση ως θέμα του κράτους ή του ατόμου. Στην πραγματικότητα, το κράτος έχει καθήκον να διασφαλίσει ότι όλοι οι πολίτες έχουν πρόσβαση σε υπηρεσίες υγείας. Οι πολλαπλασιαστές μπορούν είτε να υποστηρίζουν τους ασθενείς ad hoc - ως γιατρός ή ιατρικός βοηθός όταν χρησιμοποιούν τον ηλεκτρονικό φάκελο ασθενούς - είτε ως πρόσωπα επαφής για τους ανθρώπους που θέλουν να εκπαιδευτούν μόνοι τους.

Οι ενότητες του εκπαιδευτικού πακέτου έχουν αποδειχθεί επαναλήψιμες και συνεπείς, λειτουργώντας με ομάδες-στόχους με διαφορετικό επαγγελματικό υπόβαθρο. Συνδυάζουν παιδαγωγικές ικανότητες για επαγγελματίες υγείας με θέματα ηλεκτρονικής υγείας για εκπαιδευτικούς. Η ευελιξία στην επιλογή του περιεχομένου και των μεθόδων διευκολύνει τον φόρτο εργασίας των εθελοντών καθώς και την προσαρμογή για διάφορα πλαίσια και ομάδες-στόχους. Η θεσμική υποστήριξη διευκολύνει την επιτυχή προσαρμογή των μεθόδων, αλλά είναι βασικό οι πολλαπλασιαστές να έχουν την ικανότητα από άποψη χρόνου και ίδιας πρωτοβουλίας προκειμένου να υλοποιήσουν την επιτυχή προώθηση των ικανοτήτων ηλεκτρονικής υγείας σε τοπικό επίπεδο.

Το έργο E-HEALth Literacy κατάφερε να αποδείξει τη δυνατότητα εφαρμογής, μεταφοράς και συνέχισης της προσέγγισής του. Το πρόγραμμα πιλοτικής εφαρμογής σε πέντε χώρες με διαφορετικά συστήματα υγείας και τύπους πολλαπλασιαστών απέδωσε γνώσεις σχετικά με την εφαρμογή της έννοιας του έργου σε διαφορετικά περιβάλλοντα. Ένα σαφές πλεονέκτημα της προσέγγισης έγκειται έτσι στο ότι είναι προσαρμόσιμη, χαμηλού επιπέδου και λαμβάνει υπόψη τους διαφορετικούς εκπαιδευόμενους. **Το αποτέλεσμα της προσέγγισης είναι μια προσαρμόσιμη και μορφοποιημένη εργαλειοθήκη για τους πολλαπλασιαστές, ώστε να διευκολύνεται ένα εξαιρετικά μεταβαλλόμενο θέμα.**

Η μεταφορά της προσέγγισης των οδηγών ηλεκτρονικής υγείας και του συστήματος προσόντων σε άλλα περιβάλλοντα και χώρες πρέπει να συνοδεύεται από τις κατάλληλες προϋποθέσεις. Έτσι, το έργο έχει συστάσεις για τους ενδιαφερόμενους σε όλα τα επίπεδα για την υποστήριξη της διαδικασίας και την εξομάλυνση της πορείας.

ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ

Προγράμματα χρηματοδότησης για επαρκή στελέχωση και εξοπλισμό. Πολλαπλασιαστές της μη τυπικής εκπαίδευσης ενηλίκων εργάζονται/εθελοντικά συχνά για μη κερδοσκοπικούς ή προνοιακούς οργανισμούς που έχουν σημεία επαφής στις γειτονιές. Τα σημεία αυτά εξαρτώνται συχνά από τη χρηματοδότηση. Συνεπώς, θα πρέπει να υπάρχουν προγράμματα χρηματοδότησης όσον αφορά την καθοδήγηση για την ηλεκτρονική υγεία.

Ευαισθητοποίηση όλων των πολιτών. Οι υπηρεσίες ηλεκτρονικής υγείας, όπως η ηλεκτρονική συνταγογράφηση ή ο ηλεκτρονικός φάκελος ασθενούς, είναι τόσο απαραίτητες που δεν θα πρέπει να αφήνονται στην τύχη ή μόνο στις ασφαλιστικές εταιρείες αν οι πολίτες τις γνωρίζουν ή όχι. Εάν υπάρχει διαδικασία εξαίρεσης από τον ηλεκτρονικό φάκελο ασθενούς, είναι ακόμη πιο σημαντικό να γνωστοποιηθεί στους πολίτες. Ιδιαίτερα, οι επαγγελματίες υγείας πρέπει να κατανοήσουν τι μπορούν να κάνουν οι υπηρεσίες ηλεκτρονικής υγείας και ότι υπάρχουν εφαρμογές ηλεκτρονικής υγείας που μπορούν να χρησιμοποιηθούν.

Η παιδεία στην ηλεκτρονική υγεία είναι θέμα κοινωνίας και κράτους. Η μη υποστήριξη της ανάπτυξης της οικοδόμησης των ικανοτήτων στην ηλεκτρονική υγεία θα οδηγούσε σε αποτυχία του συστήματος υγείας και θα μπορούσε να έχει μακροχρόνιες συνέπειες. Εναπόκειται στους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής (1) να εμπλέξουν τις ασφαλιστικές εταιρείες για την παροχή κατάλληλης εκπαίδευσης σε όλους τους ασφαλισμένους / όλους τους πολίτες, (2) να καταστήσουν υποχρεωτική την εγκατάσταση οδηγών ηλεκτρονικής υγείας στα νοσοκομεία και τα φαρμακεία όταν χρησιμοποιούν ψηφιακές υπηρεσίες, (3) να χρηματοδοτήσουν την εκπαίδευση των οδηγών ηλεκτρονικής υγείας. Η εκπαίδευση των ηλικιωμένων στην ηλεκτρονική υγεία δεν μπορεί να αποτελεί ευθύνη του ατόμου και των οικογενειών του.

Η κοινωνία είναι τόσο καλή όσο και το πιο αδύναμο μέλος της. Ιδιαίτερα τα ευάλωτα άτομα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη. Το υλικό καθοδήγησης και εκμάθησης πρέπει να είναι εύκολα προσβάσιμο και χαμηλού επιπέδου. Αυτό σημαίνει ότι πρέπει να χρησιμοποιείται μια εύκολη γλώσσα και να αποφεύγονται οι ξένες λέξεις, επίσης όταν γίνεται εκστρατεία για τις αλλαγές των υπηρεσιών ηλεκτρονικής υγείας (όπως ο ηλεκτρονικός φάκελος ασθενούς).

Η δια βίου μάθηση αποτελεί βασική έννοια για την επιτυχία της ψηφιοποίησης της υγείας. Ο ψηφιακός μετασχηματισμός καθιστά αναγκαία τη μάθηση καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής, η οποία εξυπηρετεί τη βελτίωση των γνώσεων, των προσόντων και των ικανοτήτων και λαμβάνει χώρα στο πλαίσιο μιας προσωπικής, πολιτικής, κοινωνικής ή εργασιακής προοπτικής. Ο ηλεκτρονικός αλφαριθμητισμός στην υγεία πρέπει να γίνει βασικός στόχος αυτής της έννοιας.

Σημασία της καθοδήγησης και του υλικού ηλεκτρονικής υγείας στις αγροτικές περιοχές. Όλα τα στοιχεία της ηλεκτρονικής υγείας, συμπεριλαμβανομένης της τηλεϊατρικής, μπορεί να είναι ιδιαίτερα επωφελής για τους ανθρώπους που ζουν σε αγροτικές περιοχές για να απορροφήσουν την απώλεια υποδομών. Ιατρεία, νοσοκομεία και φαρμακεία δεν είναι διαθέσιμα παντού. Η ηλεκτρονική υγεία μπορεί να υποστηρίξει μια ολοκληρωμένη κάλυψη των υπηρεσιών μέσω εφαρμογών ηλεκτρονικής υγείας για την πρόληψη, τη διάγνωση και τη θεραπεία. Για να χρησιμοποιήσουν οι άνθρωποι αυτές τις υπηρεσίες, πρέπει να τις γνωρίζουν και να έχουν τις ικανότητες. Έτσι, η ανάπτυξη εξειδικευμένων οδηγών ηλεκτρονικής υγείας που απευθύνονται κυρίως σε αγροτικές περιοχές αποτελεί επένδυση στο αγροτικό περιβάλλον.

Η προστασία των δεδομένων είναι το κλειδί στον τομέα της υγείας. Όσον αφορά την προστασία των δεδομένων, είναι σημαντικό να δημιουργηθούν οι κατάλληλες ρυθμιστικές και πολιτικές συνθήκες. Αυτό δεν θα πρέπει να επιβαρύνει το άτομο, ώστε να κινδυνεύει ακόμη και να χάσει ή να θέσει σε κίνδυνο τα δεδομένα του. Ωστόσο, οι ασθενείς πρέπει επίσης να ενημερώνονται για τον τρόπο διάδοσης των δεδομένων τους, όταν πρόκειται για εφαρμογές τρόπου ζωής που είναι εμπορικές. Πρέπει να γνωρίζουν τη διαφορά μεταξύ των εφαρμογών στην ελεύθερη αγορά και των εφαρμογών που είναι αδειοδοτημένες και μπορούν να συνταγογραφούνται.

Ο αλφαριθμητισμός στα δεδομένα και τις πληροφορίες αποτελεί τη βάση για τον αλφαριθμητισμό στην ηλεκτρονική υγεία. Όταν πρόκειται για θέματα υγείας, οι άνθρωποι αναζητούν απαντήσεις σε διάφορα μέρη: μέλη της οικογένειας, φίλους και φυσικά στο διαδίκτυο. Με τον τρόπο αυτό διαδίδουν κρίσιμα δεδομένα κυρίως στο διαδίκτυο. Έτσι, η βασική διευκόλυνση των ψηφιακών ικανοτήτων, των ικανοτήτων πληροφόρησης και των ικανοτήτων δεδομένων είναι το κλειδί για να έχουμε υπεύθυνους πολίτες που μπορούν να χρησιμοποιούν τις υπηρεσίες με κυριαρχία.

Η ηλεκτρονική υγεία είναι ένας τρόπος αυτονομίας και ανεξαρτησίας για όλους τους πολίτες. Μπορεί να αποτελέσει ένα μέσο για τους ηλικιωμένους πολίτες ώστε να ασκούν ενεργό γήρανση και να μπορούν να παραμείνουν περισσότερο στο σπίτι τους. Εκτός από την παρακολούθηση της υγείας, τη γνωστική εκπαίδευση και τη διατήρηση της σύνδεσης, οι υπηρεσίες ηλεκτρονικής υγείας μπορούν επίσης να παρέχουν ανίχνευση πτώσεων και ασφάλεια στο σπίτι. Σε μια γηράσκουσα κοινωνία, η ηλεκτρονική υγεία είναι κάτι περισσότερο από μια πτυχή του τρόπου ζωής. Είναι ένας τρόπος για να μετριαστεί η έλλειψη δεξιοτήτων, αλλά μόνο εάν οι ασθενείς και οι επαγγελματίες υγείας λάβουν υποστήριξη και εκπαίδευση στη χρήση των υπηρεσιών.

Διευκόλυνση της διαδικασίας και της επικοινωνίας μεταξύ επαγγελματιών και ασθενών. Οι υπηρεσίες ηλεκτρονικής υγείας μπορούν να καταστήσουν την αλληλεπίδραση μεταξύ ασθενών και επαγγελματιών υγείας ευκολότερη και αποτελεσματικότερη. Οι ηλεκτρονικοί φάκελοι ασθενών και η τηλεϊατρική είναι εργαλεία για τη διευκόλυνση της διάγνωσης και της θεραπείας ανεξαρτήτως τόπου αλλά με όλες τις πληροφορίες ανά χείρας.

Σαφής διαχωρισμός του κράτους, των ιδιωτικών εταιρειών και του τομέα της υγείας. Η προστασία των δεδομένων και η ροή πληροφοριών μεταξύ των τομέων πρέπει να ρυθμίζονται και να παρακολουθούνται καλά. Ο σαφής διαχωρισμός του κράτους, των ιδιωτικών εταιρειών και του τομέα της υγείας όσον αφορά το απόρρητο των δεδομένων αποτελεί θεμελιώδη ανάγκη στη σημερινή ψηφιακή εποχή. Η αποτελεσματική προστασία των δεδομένων και η ασφαλής ροή πληροφοριών είναι υψίστης σημασίας για τη διαφύλαξη της ιδιωτικής ζωής των ατόμων και τη διασφάλιση της ακεραιότητας των ευαίσθητων δεδομένων. Διατηρώντας ένα διακριτό όριο μεταξύ αυτών των τομέων, μπορούμε να δημιουργήσουμε ένα ισχυρό πλαίσιο για τη ρύθμιση και την παρακολούθηση της πρόσβασης και της χρήσης δεδομένων. Ο εν λόγω διαχωρισμός συμβάλλει στην πρόληψη της κατάχρησης ή της μη εξουσιοδοτημένης αποκάλυψης προσωπικών πληροφοριών υγείας, διασφαλίζοντας ότι τα άτομα μπορούν να εμπιστευτούν ότι τα δεδομένα τους αντιμετωπίζονται με τη μέγιστη δυνατή προσοχή και σεβασμό στην ιδιωτική τους ζωή.

Εστίαση στην πρόληψη ως πλεονέκτημα της ηλεκτρονικής υγείας. Η μετατόπιση της αντίληψής μας για την υγεία από τη θεραπεία της ασθένειας στην εστίαση στην πρόληψη θα πρέπει να συμβαδίζει με την εφαρμογή των υπηρεσιών ηλεκτρονικής υγείας στην κοινωνία. Η χρήση υπηρεσιών ηλεκτρονικής υγείας θα μπορούσε να σημαίνει μια ευκαιρία ευαισθητοποίησης σχετικά με την ιδέα ότι το να μην είσαι άρρωστος δεν είναι το ίδιο με το να είσαι υγιής. Όσον αφορά τη χρήση των εφαρμογών ηλεκτρονικής υγείας, η πρόληψη, η παρακολούθηση και ο υγιεινός τρόπος ζωής είναι οι κατηγορίες που κατεβαίνουν κυρίως. Η τάση αυτή πρέπει να υποστηριχθεί από τις ρυθμιστικές αρχές και τις ασφαλιστικές εταιρείες.

ΟΙ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΑΥΤΕΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΟΥΝ ΤΗ ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΤΩΝ ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ.